

1. Рывкина Р.В. Советская социология и теория социальной стратификации // Постижение. – М., 1989.
2. Смелзер Н. Социология // Социс. – 1991. – №2.

Summary

Natalia Bereznyuk

The nature of processes of nationalizing the individual in the context of religious changes of the modern society

The article presents an analysis of the nature of processes of nationalizing the individual, viewed in the context of phenomena of globalization and cultural universalization, in particular. The processes of nationalizing the individual are one of the basic forms of territorial integration of culture groups, starting with the earliest stages of social consolidation, political unification, and religious homogeneity.

The author tries to achieve an analysis of concepts as well as a sociological analysis and to answer the question whether such an approach is advisable.

УДК 1(470+571)(092)Соловйов:316.61

© Дмитро Щербацький
м. Вінниця

ХРИСТИЯНСЬКЕ ПІДГРУНТЯ У ПОГЛЯДАХ НА СОЦІАЛІЗАЦІЮ У ФІЛОСОФІЇ В. СОЛОВЙОВА

У статті розглянуті погляди В.С.Соловйова на бажану перспективу суспільного розвитку. Його бачення ролі особистості, нації чи народності та засобів, які мають допомогти кожному у досягненні особистого блага. Показана також роль християнської ідей у моральному вдосконаленні людства.

Ключові слова: соціалізація, суспільство, особистість, соціальна група, соціальний розвиток, істина, Царство цілей, любов, альтруїзм.

Актуальність теми даного дослідження зумовлена завданням української держави розвивати ідейне підгрунття громадянського суспільства. А в працях Володимира Соловйова, разом із іншими питаннями, йде мова про важливість спільного мирного співіснування. Разом із тим, вивчення творчості цього яскравого представника російської філософії сприятиме поширенню гуманістичних ідей та принципів. Незважаючи на яскраве християнське забарвлення, в творчості В. Соловйова ми маємо змістовне теоретичне підгрунття необхідності дотримання принципів терпимості та взаємодопомоги у міжособистісних взаєминах.

У даній роботі нами ставиться **завдання** розкрити погляди видатного російського філософа Володимира Соловйова на процес соціалізації. Ми прагнемо, у рамках даної статті дослідити його погляди на міжособистісні відносини всередині бажаного для нього суспільства. А також принципів, на яких має ґрунтуватись ідеал суспільства відповідно до поглядів російського філософа.

Метою роботи є доведення твердження, що Володимир Соловйов у своїх поглядах дотримувався принципів гуманізму, рівності в міжособистісних взаєминах. Також ми спробуємо довести тезу про те, що принцип всезагальної єдності суспільства ні в якому разі не повинен нівелювати цінності особистості окремою людини. А навпаки, саме в такій всеєдності, яка заснована на принципах гуманізму, рівності та любові, особистість може розкритися і реалізувати свій потенціал у повній мірі. В тій, що за інших умов реалізувати неможливо.

Торкаючись питання рівня розробки даної теми ми не можемо не згадати про науковий доробок М. Лосського. У 1926 році в журналі «Путь» була надрукована перша частина його статті «Вл. Соловьев и его преемники в русской религиозной философии», яка присвячена безпосередньо творчості В. Соловйова. На одинадцяти сторінках своєї статті автору вдалось у достатньо доступній формі показати основні положення праць Володимира Соловйова, у тому числі його соціологічні доктрини. Крім власного розгляду життєвого і творчого шляху філософа він вказав перелік п'яти праць Катерини Трубецької, які присвячені творчості Соловйова. Нажаль вони видавались за кордоном в другій чверті минулого століття [4, с.106].

Сьогодні вивчення творчості Володимира Соловйова зводиться до акцентування на проблемі всеєдності в його філософській системі. А проблема соціалізації, хоч має безпосередній зв'язок із принципом всеєдності не постає як окремий предмет наукового дослідження. До таких авторів, крім вищезазначених – Лосського та К. Трубецької, для прикладу можна віднести статтю Т. Астахової «Синтез категорії душі та тіла у філософії Володимира Соловйова щодо соціокультурних функцій релігійного знання», яка видана у 2007 році та Уткіну Н.Ф. стаття якої під назвою «Тема всеєдності в філософії Вл. Соловйова» була надрукована у журналі «Вопросы философии» в 1989 році. Але, слід відзначити, що дослідження його творчості проводяться лише в рамках філософської науки. Соціологи ж при дослідженні історії соціологічних вчень не надають поглядам Соловйова якогось вагомого місця. Разом з тим цей філософ розробив характеристики громадянського суспільства.

Громадянське суспільство, на його думку, характеризується декількома чинниками:

- наявністю організованої суспільної структури (держави);
- наявністю кодифікованих правил поведінки;
- рівноправністю населення держави як по відношенню до правових норм так і між собою.

Прослідковуючи аналогію між громадянським суспільством, як таким, яке декларується за мету багатьма демократичними державами, та церковною організацією, яка ставить за мету побудову суспільства, через дотримання Божих заповідей, Соловйов вважав, що тут можна віднайти певні спільні моменти.

Труднощі дослідження зазначеної теми полягають в тому, що філософ не виділяв окремо проблеми соціалізації. Вона розглядаються в руслі роз'яснення цілей, які поставлені Богом не лише перед людиною, а й перед всіма мешканцями Землі.

Тому реалізація поставленого завдання буде здійснюватися шляхом аналізу як безпосередньо наукових праць Володимира Сергійовича, так і тих, в яких інші філософи-науковці здійснюють аналіз його ідей та поглядів.

Соціологія пояснює процес соціалізації як процес людської трансформації із істоти виключно біологічної в істоту соціальну. Цей процес відбувається шляхом засвоєння особистістю норм, які діють в суспільстві та сприяють його сталому розвитку [8, с.41–43].

Володимир Соловйов, судячи із його творів є високоморальною та гуманною людиною. Він високо цінував не лише принципи суспільного співіснування людства, але й особистість як представника цього суспільства.

Володимир Соловйов прагнув пізнати істину. Істина для нього є втіленням, чи проявом Бога, або як єдине справжнє буття – те що є [4, с.15]. У зв'язку із цим він розробляв свою гносеологічну систему. Ним відкидається використання емпіризму та раціоналізму, як відокремлених один від одного пізнавальних методів. Він вважав знання отримане за допомогою цих методів відносним. Таке знання, на його думку, не може забезпечити людині пізнання істини. Пізнання істини можливе лише за допомогою такого містичного виду знання як віра. Але й вона якщо використовуватиметься самостійно, не зможе забезпечити належного пізнавального рівня. Пізнання істини можливе лише завдяки одночасному використанню всіх трьох, щойно перелічених методів одночасно: емпіризм, раціоналізм та віра. [3, с.14].

Значна частина філософського спадку Соловйова направлена на роз'яснення необхідності створення суспільства, яке найбільш відповідатиме Божому задуму – Царству Божому або Царству цілей, як його називає філософ. Реалізувати Божий задум покликана людина. Таку місію було покладено саме на людину, а не на інших Божих творінь, тому що вона, відповідно до християнської традиції, є вершиною Божого творіння. Іншою причиною, на наш погляд, того, що саме людина має здійснити цей задум, є те, що причиною входження гріха (зла) в світ, як думав Соловйов, є саме вона [6, с.201].

Такий напрям його міркувань зумовлений прагненням пізнати істину. Лише істина здатна зробити людину вільною від внутрішньої суперечності між безмежно-потужним потенціалом та мізерністю в дійсності. Важливою умовою досягнення рівня повної реалізації своїх можливостей є усвідомлення цієї необхідності та досягнення його (потенціалу) у свідомості. За словами Т. Астахової перш ніж пізнати себе як дійсність поза собою, людина має усвідомити себе як ідею у собі [1, с. 168].

Істина для Володимира Сергійовича є абсолютною цінністю. Абсолютність цінності істини, за його переконаннями, полягає в її здатності надати шлях до абсолюту. Однією із умов успішного пізнання має бути внутрішнє єднання із існуючим [3, с.110].

Але не слід розуміти, ніби кожен окремий індивід може досягнути істини самостійно, надавши її виключно індивідуального статусу. Навпаки, істина може бути досягнута тільки через відмову від своєї винятковості. Забігаючи наперед відзначимо, що така відмова не призводить до нехтування особистістю. Вона надає ніби новий виток у її розвитку, дає можливість стати на новий щабель розвитку суспільних відносин [4, с.17].

Розглядаючи соціалізацію, як її розуміє Володимир Соловйов, ми візьмемо за основу вищенаведене твердження про Божий задум та мету людського існування. При розгляді поставленого нами завдання потрібно врахувати ті погляди науковця, в яких він однозначно говорить про те, що цей процес є одночасно як колективною так і особистою справою. Більше того, його реалізація може бути здійснена за умови, коли кожен бажаючий Царства цілей для себе, має бажати його і для інших. Лише в такому випадку разом з усіма він зможе досягнути цілі [6, с.201].

Особистість, був переконаний В.Соловйов, не може сягнути вершини, яка визначена для неї Богом самотійно. Вона може досягнути її лише перебуваючи в суспільстві. Моральне життя не є завданням індивідуальним, а спільним [6, с.237]. Ця спільність підводить нас до пропагованої Соловйовим взаємодії суспільства та особистості. Саме симбіоз колективного та індивідуального, стверджував він, може в повній мірі сприяти досягненню Царства Божого, яке має бути засноване за допомогою спільних для всіх законів [5, с.470].

В.Соловйов чітко розрізняє індивідуальний та колективний, або як його можна назвати по-іншому – суспільний компонент в даному питанні. Одночасно він проводить певну паралель чи ототожнення людини із суспільством. Цим самим вказується на виключну важливість особистості. Вона підноситься до рівня суспільства. Соловйов недвозначно вказує на те, що особистість є «зосередженим суспільством». Подібним чином Соловйов висловлюється з приводу суспільства, яке є «розширеною особистістю». Основу цього твердження ми знаходимо в думці про те, що через Адама згрішили всі його нащадки [6, с.204].

Особистість розглядається у співвідношенні із суспільством тому, що лише таким чином, на думку філософа, можна наблизитись до істинного пізнання. Разом із тим ціле слід розуміти не як безпосередню множину речей, а як їх вседність [3, с.108]. Тому і в подальшому розгляд співвідношення національного та загальносуспільного буде цілком логічним кроком до пізнання соціальних поглядів Соловйова.

«Ототожнюючи» людину із суспільством Соловйов не намагається обґрунтувати необхідність нівелювання особистості в рамках соціальної групи. Навпаки, він категорично виступає проти проявів деспотизму на державному рівні, проти таких соціальних інститутів чи груп, де особистість втрачає свою особливість та вартісність через будь-які правила нормативного характеру. Як приклад, можна привести висловлювання самого автора про військові поселення: «Військово – теократичні деспотії, про які в мініатюрі нагадали нам військові поселення Аракчеєва, були, звичайно, далекими від нормальної людської спільноти» [6, с.219].

Ставлячи індивідуальність або особистість одним із засобів досягнення такого суспільства, яке може вважатися найбільш богоугодним, філософом надається важлива роль не лише соціальній стороні особистості, але й індивідуальній. Незважаючи на характеристику Соловйовим буддизму, як негативної релігії, яка вчить, що метою людини є поєднання із «ніщо», він все ж говорить про велику заслугу цієї релігії лише через те, що вона першою піднесла особистість над соціальними інститутами та групами. В буддизмі особистість виступає самотійною суспільною одиницею. Особистість почала цінуватись сама по собі, а не через приналежність до певної соціальної групи. Ця характеристика буддизму дістає продовження в описі бажаного для філософа суспільства – ідеалу суспільного розвитку. В такому суспільстві особистості не може бути відведена роль знаряддя для досягнення якихось політичних чи культурних, хоч би самих піднесених цілей. В іншому випадку суспільство не може навіть наблизитися до ідеалу суспільного співіснування. Наведене свідчить на користь підтримки етичних положень філософії Канта, який так само теоретично обґрунтував важливість та необхідність дотримання подібних принципів в сфері міжособистісної взаємодії.

В рамках розбудови цієї, бажаної для Соловйова суспільної структури, висувається твердження, яке в різних інтерпретаціях можна зустріти тепер не лише в релігійних вченнях, а й в курсах етики, психології, особливо в сучасній педагогіці. Зміст цього твердження полягає в тому, що людина може бути особистістю лише в тому випадку, коли в інших вбачає рівноцінну собі особистість.

Продовжуючи дослідження, вважаємо за доцільне з'ясувати відповідь на одне питання: що, на думку Соловйова, виступає основою взаємодії в міжособистісних стосунках? Враховуючи те, що такі поняття як «особистість», «міжособистісні відносини» знаходять своє обґрунтування в психологічній науці, то і відповідь на це питання вважаємо за доцільне шукати так само в поняттях психології. Таку саму тактику для свого дослідження обрав і Володимир Соловйов. Пояснення цієї взаємодії здійснюється ним через дві особистісні характеристики: любов та егоїзм.

Ці два поняття і в християнстві займають виключну роль в поясненні всієї християнської доктрини. Так, при роз'ясненні причин відступу частини ангелів від Творця є неминучим використання терміна – «егоїзм». Теолог Генрі Тіссен роз'яснює причину цього явища виключно через егоїзм. Він говорить про те, що амбіції впалого ангела, в прагненні перевершити Бога були нічим іншим як егоїзмом. Задовольнити це прагнення можна було здобувши те, що належало іншому

[7, с.137]. Таким чином, егоїзм є емоційним станом, який стоїть на перешкоді мирному співіснуванню суспільства. Мирне співіснування та розвиток суспільства, в якому особисті прагнення стоять вище за спільне суспільне благо – не можливі. Людина сповнена егоїзму ставиться до інших безжалісно та байдуже. Вона вважає за дозволене ображати інших, ставлячись до них як до засобу досягнення своїх цілей [6, с.110]. Соловйов був глибоко переконаний, що саме егоїзм є злом. Це почуття заважає об'єднанню людства, а відповідно і пізнанню істини. Напротивагу йому любов будучи здатною забезпечити єдність людства є засобом досягнення істини і відповідно наближення до Бога [4, с.18].

Поступальний суспільний розвиток можливий лише за умови, коли в ньому панівним є такий емоційний настрій його членів, при якому особистісні інтереси кожного його члена будуть, в крайньому разі, другорядними по відношенню до блага оточуючих. Такий настрій має ґрунтуватися на почуттях, які дозволяють ототожнювати інших із самим собою. Ці почуття сприяють благополуччю оточуючих. Через них людина радіє чужому успіху в тій мірі, в якій би раділа власному. Таким емоційним переживанням християнство вважає відчуття любові. Златоуст відводить цьому почуттю ключову роль у розвитку суспільства. За його словами, саме любов поєднує окремих людей в одне ціле [2, с.99].

Дотримуючись принципів християнського вчення, Соловйов виводить із любові два почуття: жалість та симпатію. Ці два переживання мають сформувані таке суспільство, яке б відповідало ідеалу про соціальне співіснування і є найбільш бажаним для Бога. Жалість та симпатія виступають основою альтруїзму. Саме він протиставляється егоїзму, так само, як добро протиставляється злу [5, с.482].

В даному порівнянні Соловйов прямо наслідує Ф. Аквінського в праці якого йдеться: «Гріховна воля ніколи не досягне кінцевої бажаної цілі, оскільки ніяка дія не може досягнути щастя» [9, с.277]. Такого ж погляду на егоїзм, як на зло, притримується і Міллард Еріксон.

Ні в кого не може виникнути заперечення, що організоване на спільних моральних принципах суспільство є благом. Моральний закон має стосуватися всіх «розумних і вільних істот». А наявність цього закону, за висловом Генрі Тіссена, беззаперечно вказує на наявність законодавця, абсолютно вільного та морального. Людина лише має віднайти в собі сили для того, щоб дотримуватися цих правил. В такому випадку, через реалізацію Божої природи в суспільстві, людина буде постійно перебувати в нормальному стані [7, с.172]. Сам Соловйов також вживає таке поняття як «нормальне суспільство», яке можна ототожнити із Царством цілей.

Ведучи мову про «нормальне» співіснування людей в соціумі, слід підкреслити, що соціум не розглядається ним у глобальному масштабі, яке може і має на меті нівелювати як національні особливості, так і особистісні. Нами вже згадувалося вище, що лише в суспільстві особистість може розкритися та розвиватися в повній мірі, і лише самостійність особи є запорукою міцності суспільного устрою [6, с.207].

Зауважимо, що процес соціалізації відбувається у тому випадку, коли людина є включеною в певну суспільну групу і взаємодіє із нею. З цим твердженням погоджується і Соловйов, він говорить про те, людина може реалізувати свою внутрішню гідність лише у тому випадку, коли має тісні стосунки із певною соціальною групою. Більше того, здійснити особистий подвиг, який приведе до спасіння людина може лише в суспільстві. Хоч і опосередковано в працях вченого можна прослідкувати думку про те, що суспільство здатне привести до спасіння не лише найкращих із своїх представників, а і найгірших із людей. В цьому і проявляється мета суспільної організації – служити вищому суспільному благу. Суспільство визначається як немінуча та повністю об'єктивована форма.

Безпосередній розгляд суспільства у Соловйова є диференційованим. Ця диференціація проявляється в тому, що ним виокремлюється роль нації у досягненні Царства цілей. В рамках глобального розуміння суспільства нація виступає його складовою. Вона виступає продовженням особистості, а глобальне суспільство, є продовженням нації.

Нами вже згадувалося, що особистість, за задумом Соловйова, може досягнути благополуччя у Царстві цілей лише прагнучи такого ж самого для інших особистостей та інших соціальних груп. Так само і нація чи народність може реалізувати свої самі найвищі цілі лише у тому випадку, коли у своєму розвитку прагне забезпечити не лише своє благополуччя, яке б можна було назвати егоїстичним. Зважаючи на історичне минуле, Соловйов запевняв, що лише у тому випадку народність або нація може досягнути згаданої мети, коли буде ставити за цілі не своє а загальне для всього людства благополуччя [6, с.260]. Це пов'язано із тим, що істина являється для Соловйова абсолютною цінністю. Вона належить лише всеєдності, а не суб'єктивним судженням та висновкам. Пізнати істину значить переступити межі суб'єктивного мислення та перейти до сфери існуючої єдності [3, с.110]. Отже, його перехід від пізнання одиничного індивіда до глобального суспільства є цілком відповідним запропонованій пізнавальній діалектиці.

Соловйов є послідовним дослідником, і так само, як не допускає нівелювання особистості будь-якою соціальною групою, він не допускає нівелювання нації в глобальному суспільстві. Будучи прихильником

позитивних принципів в питаннях моральності, вважає недоцільним керуватися засадами космополітизму, тому що вони засновані на негативних принципах – заперечення національних особливостей [6, с.273]. Йому більше імпонує етична рівність у стосунках між народностями в процесі взаємодії.

Саме в глобальному суспільстві, стверджував Соловйов, має існувати зв'язок матерії в її позитивному розумінні. Цей зв'язок допомагає досягнути матерії, частиною якої також є людина, світу буття або, існуючої дійсності, тобто здатності реалізувати свій потенціал. В такому суспільстві кожна істота є силою, самостійним центром діяльності, а з іншої сторони – носієм певного елементу (ідеї) Божої всеєдності. Звідси істота набуває індивідуального характеру. Людина є яскравим прикладом такої істоти. Проте людина, виражаючи лише частину всеєдності, самостійно не може реалізувати всю повноту буття. Ця повнота надана всьому людству і лише в поєднанні через усвідомлення кінцевої мети людство може наблизитися і згодом увійти до Царства цілей.

Всеєдність (Світова душа) є, за концепцією філософа, «ідеєю» Суцього (Бога). Існування такого суспільства надає можливість наблизитись до Істини. Це наближення відбудеться через набуття «практичного досвіду» життя в суспільстві, яке найбільше відповідає Божому задуму.

Розмірковуючи над необхідністю «практичного досвіду», реального емоційного переживання такого співжиття, В.Соловйов в якості прикладу застосовує історію гріхопадіння. Адам виявив бажання стати повним володарем свого життя (позбувшись опіки Бога, якою короистувався до того). Бог дав людині таку можливість. Кару Бога за непослух можна розцінювати як виконання Богом адамового прагнення. Після порушення Божих настанов Адам був позбавлений Божою опікою якою користувався у раю.

До гріхопадіння Адам жив у сприятливому оточуючому середовищі – в Едемі. Йому не потрібно було витратити сили для пошуку їжі; він володів знаннями які були дані йому безпосередньо Творцем; користувався Божою опікою. Після того як Адам здійснив повністю самостійний крок, що йшов всупереч волі Творця, він був позбавлений всього того, чим володів і користувався в Едемі. Натомість людина:

- була позбавлена сприятливого оточуючого середовища – вигнана з Едему;
- з'явилася потреба в самостійному, пов'язаному із важкою працею, пошуку їжі;
- знання про «новий» для неї оточуючий світ повинна була здобувати самостійно;
- була позбавлена тієї опіки якою користувалася в Едемі.

Так, після вигнання людина повинна була почати боротися за своє існування. До цього привело прагнення Адама до самостійного, індивідуального розвитку. Розвитку поза співіснуванням та співпрацею із Богом.

За переконанням В.Соловйова, боротьба за існування тісно пов'язана із егоїзмом [4, с.18]. І тому, він цілком логічно наполягає відмовитися від егоїзму так само, як колись Адам відмовився від єдності та співіснування з Богом.

Підсумовуючи щойно викладене ми прийшли до висновку, що Володимир Соловйов запропонував людству пройти шлях Адама в зворотному напрямку: від егоїзму та боротьби за існування до любові та співіснування у всеєдності – до альтруїзму. І в цьому випадку, в рамках практичного переживання, за допомогою спільних гносеологічних принципів емпіризму, раціоналізму та віри людство зробить черговий крок до пізнання Божественної істини шляхом внутрішнього єднання.

Підтвердженням прагнення практичної реалізації своїх поглядів є приклади із життя Соловйова. Лосський наводить свідчення Трубецького де йдеться про неабияку щедрість Володимира Сергійовича. Він здатен був віддати останній свій теплий одяг іншому не дбаючи про себе і мерзнути в холодну осінню пору [3, с.102].

Вважаємо, що нам вдалось в певній мірі розкрити погляди Соловйова на, як він зазначав, нормальне суспільство. Підсумовуючи викладене вважаємо за доцільне зазначити наступне:

1. Людина, за В.Соловйовим, може досягнути найвищого блага лише бажаючи такого блага для інших. Таке бажання має об'єднати людей у суспільні групи, в яких людина може в повній мірі реалізувати свої прагнення;
2. Суспільство, в свою чергу, повинно бачити в кожній людині рівноправну його частину, без якої не зможе досягнути Царства цілей – найвищого блага. Дотримання таких принципів є і зараз актуальними, оскільки складають невід'ємну умову існування такого суспільства, яке може вважатися громадянським;
3. Всеєдність заснована на принципах гуманізму, рівності і, особливо, любові є середовищем та засобом розкриття і реалізації людського потенціалу.

Література

1. Астахова Т. Синтез категорії душі та тіла у філософії Володимира Соловйова щодо соціокультурних функцій релігійного знання // Філософія соціокультурного знання: соціокультурні виміри. Матеріали Міжнародної наукової конференції 26-27 жовтня 2007 р.– Чернівці: Рута, 2006.
2. Иоан Златоуст. Собрание сочинений: избранные творения. – М., 2006. – Т.1.
3. Лосский Н. О. История русской философии. Пер. с англ. – М.: Советский писатель, 1991.
4. Лосский Н. Вл. Соловьев и его приемники в русской религиозной философии: Ч. 1 Вл. Соловьев // Путь. – № 2, – Январь, 1926.
5. Соловьев В. Философское начало цельного знания. – Мн.: Харвест, 1999.
6. Соловьев В.С. Оправдание добра: Нравственная философия. – М.: Республика, 1996.
7. Тиссен Г.К. Лекції з систематичної теології. – К.: «Фарес», 1998.
8. Токарева Е.М. Социология: Конспект лекций. – М.: МИНЭМП, 2005.
9. Фома Аквинский. Сумма теологии. Часть II – I. Вопросы 1 – 48 /Пер. с лат. С. Еремезва и А. Юдина. – Киев: Ника – Центр. Эльга; СПб.: Алетея, 2006.

Summary

Dmytro Sherbatsky

V.S. Soloviov's views on the desirable prospects of the social development are considered in the work

You are acquainted with the significance of a personality, a nation, anationality. The methods of achievement of the individual perfection are also revealed. The influence of the Christian ideas on further improvement of the mankind is also shown in the work.

УДК 316.61:279.123

© Василь Малик
м. Чернівці

СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ В КОНТЕКСТІ ЕСХАТОЛОГІЧНОГО ВЧЕННЯ ЦЕРКВИ ХРИСТІЯН ВІРИ ЄВАНГЕЛЬСЬКОЇ

Стаття присвячена дослідженню шляхів і форм соціалізації особистості в контексті есхатологічного вчення Церкви Християн Віри Євангельської (ХВЕ), її соціально значущої діяльності. Визначаються перспективи майбутнього людства з точки зору глобальних трансформацій.

Ключові слова: церква, соціальне служіння, соціалізація, есхатологія, апокаліпсис, віровчення, милосердя, глобалізація.

Українське суспільство, як і все людство в цілому, сьогодні переживає складні умови глобалізації. Особливо відчутно це спостерігається не тільки в житті самої Церкви, але також і у релігійному житті та соціальних проблемах України в цілому. І тут потрібно не тільки вижити, вирішуючи ці проблеми, але й не втратити певних перспектив.

Актуальність цієї проблематики полягає в тому, що у зв'язку з самим процесом глобалізації та економічної кризи, есхатологічні проблеми вже давно набули рис масовості та все більше потребують уваги і дослідження для своєчасного їхнього вирішення. Адже за нових екзистенційних умов проблема кінця світу в релігійному середовищі з кожним роком стає особливо актуальною.

Взаємостосунки між людьми, які можна охарактеризувати як "протистояння", спричинили локальні та глобальні соціальні кризи сучасного світу, що можуть містити серйозну загрозу як для кожної окремої людини, так і для всього українського суспільства. Завдяки соціально-релігійному фактору появляються такі есхатологічні настрої серед населення, які можуть негативно впливати на їх співіснування. Есхатологічне вчення часто використовуються як засіб маніпуляції свідомістю та поведінкою різних соціальних груп населення, і це викликає занепокоєння і спонукає до детального вивчення ситуації. А коли через різні релігійні, економічні чи соціальні кризи невдоволення виливається у гнів і протести на адресу певної конфесії, національності чи керівників держави – це стає надто небезпечним [2]. Адже через ці кризи багато людей було втягнуто у різні боргові ями, залежності, духовне та матеріальне зубожіння.

Метою цього дослідження постає аналіз шляхів та форм соціального служіння в контексті есхатологічного вчення Церкви Християн Віри Євангельської України (ЦХВСУ).